

Brașov

„Contemporan '84”

Manifestare de cultură teatrală cu un profil bine definit, Festivalul instituționalizat la Brașov cu ani în urmă și-a desfășurat, la începutul lunii aprilie (1—8 aprilie), cea de-a VI-a ediție. Consacrat prin cadru și structură repertoriului contemporan, propunându-și, de fiecare dată, un conspect scenic al dramaturgiei produse în ultimul deceniu (cu un regulament de funcționare — cum am mai afirmat și altă dată — totuși restrictiv), Festivalul brașovean, alcătuit de obicei din două secțiuni distincte — piesa originală și cea străină —, stimulează, prin nivelul competiției, ca și prin criteriile de selecție și de premiere, constanțele preocupări ale teatrelor pentru valorificarea dramei contemporane, validează apetența pentru premiera absolută, pentru noutatea afișului, impunând ca prim deziderat consonanța literaturii dramatice cu sfera complexă a problematicei contemporane. La doi ani după precedenta ediție, „Contemporan '84” a configurat într-o oarecare măsură aspectele repertoriale ale stagiunii actuale, dar mai ales a reafirmat convingător vitalitatea mișcării noastre teatrale, demonstrând bogatele zăcămintele de talent și creativitate în sectoarele regiei, actoriei, scenografiei. Noua agendă de lucru a întâlnirilor profesionale de la Brașov a oferit participanților — dramaturgii, regizori, critici, artiști și alți specialiști în domeniu — posibilitatea unor discuții aplicative, la obiect, și a unor analize și prospectări în jurul repertoriului și al sarcinilor majore ce ne incumbă, pornind, ca întotdeauna, de la afișul Festivalului. Elocvent prin calitatea semnăturilor și a scriitorilor reprezentați — D. R. Popescu, Dinu Săraru, D. Solomon, Theodor Mănescu, I. D. Sirbu, Constantin Cubleşan —, Festivalul brașovean a reunit șapte montări în concurs și alte câteva în afara competiției, dar în egală măsură suscitând interesul publicului, partici-

pant pasionat la acest însemnat eveniment cultural în viața Brașovului; ceea ce a însumat prezența la rampă a șase colective teatrale, alături de echipa-gazdă. Publicul a văzut, așadar: *Rugăciune pentru un disc-jockey* de D. R. Popescu (Teatrul Național din Iași), *Plautus și fanfaronii* de I. D. Sirbu (Teatrul Dramatic Bacovia), *Politica* de Th. Mănescu (Teatrul Dramatic din Brașov), *Trestia gânditoare* de același autor (Teatrul Mic), *Viață particulară* de Constantin Cubleşan (Teatrul de Nord din Satu Mare), *Soldatul și Filozoful (Lob der Torheit)* de D. Solomon (Teatrul German de Stat din Timișoara), *Niște țărani* după Dinu Săraru (Teatrul Mic), dramatizarea *Bună seara, domnule Wilde* (Studioul I.A.T.C.), montări alese din recolta dramaturgiei originale; și, în concurs, *După pauză începe războiul* de Oldrich Danek (Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara), în secțiunea piesei contemporane străine.

Dacă acest afiș nu adună în mod exhaustiv, cantitativ și mai cu seamă calitativ (nici un festival nu o poate face), valorile existente în zestrea de titluri, românești și străine, a tuturor scenelor din țară (au lipsit, din motive obiective sau subiective, teatre și dramaturgii care au îmbogățit realizările acestei stagiunii), dacă el poate fi deci criticat pentru ceea ce *nu ne-a arătat* la această bienală confruntare a teatrelor prin prisma fundamentalei lor îndatoriri — repertoriul, în schimb, chiar și în această formulă condensată, a atins înalte cote prin unele dintre piesele și spectacolele prezentate în spiritul și tradiția conceptului românesc de teatru contemporan. Montările cu piesele lui D. R. Popescu, Th. Mănescu, D. Solomon au demonstrat, din nou, că dincolo de varietatea structurilor stilistice, a investigației tematice sau a scriiturii se manifestă o aceeași pasionată angajare a dramaturgului în reformularea

și explicitarea lumii în care trăim, o actualitate de esență, subtil decantată în diversitatea discursului teatral. A reieșit, fără echivoc, că substanța, profunzimea materialului literar stau la baza succeselelor scenelor respective : *Trestia gînditoare*, *Politica*, *Rugăciune pentru un disc-jockey*, *Soldatul și Filozoful*, texte mai vechi sau mai noi, cunoscute din montări anterioare sau lansate acum, au generat reprezentatii memorabile, ca aceea a Teatrului Mic, aceea a scenei brașovene, sau de elevată ținută artistică, precum spectacolul iesean sau cel datorat colectivului Teatrului German din Timișoara. Tot criteriul opțiunii repertoriale a cîntărit greu și în consacrarea piesei străine, textul lui Danek fiind pe deplin reprezentativ pentru anumite direcții artistice în drama contemporană.

Asa cum s-a spus în dezbaterile și analizele profesionale alături de reprezentatii lor, conform unei metodologii instituite de secția de critică a A.T.M., „seminariile” de lucru își dovedesc în toate festivalurile eficiența. Aici s-a putut vedea din nou „teatrul politic al deceniului 9”. O dramaturgie cu o miză majoră, atacînd probleme esențiale pentru conștiința umană, o dramaturgie ce propulsează eroi, oameni ce trăiesc în ființa lor evenimentele epocii și care își asumă dificila misiune de a interpreta lumea și totodată de a o transforma. Există o legătură subterană, adîncă, puternică între Erasmus, eroul piesei lui Dumitru Solomon, Bîrbatul, protagonistul „romanelor dramatice” ale lui Th. Mănescu, și tînărul, nefericitul disc-jockey din piesa lui D. R. Popescu ; îi unește „criza de conștiință”, libertatea spirituală, pasiunea pentru cercetarea adevărului. Spectacolele datorate lui Silviu Purcărete, Florin Fătulescu, Bogdan Ulmu, Dan Stoica — cu toții, regizori tineri, dar pe deplin afirmați — au impus prin forța ideilor, susținînd pledoariile scenice elocvente ; forța lor emoțională, laconismul expresiei, acuratețea imaginilor au captivat publicul brașovean, un public în majoritate tînăr, și prin aceasta și-au dovedit eficiența civică inelatoare.

Au fost în Festival și reprezentații dezamăgitoare, producții plate, ce nu-și justificau prezența într-o competiție de asemenea anvergură. Dezbaterile au amenadat astfel spectacolele cu piesele *Viașă particulară*, producție a Teatrului de Nord din Satu Mare și *Plautus și fanfaronii* de I. D. Sirbu, montat la Teatrul Bacovia din Bacău. Dar cum orice manifestare de acest tip are „maximele” și „minimele” sale, Festivalul brașovean și-a de-

monstrat astfel normalitatea, depunînd și din perspectiva sociologiei spectacolului o mărturie calificată despre starea de azi a teatrelor noastre.

Palmaresul Festivalului a validat ierarhia valorilor, subliniînd cu discernămint contribuțiile colective și individuale aduse în toate spectacolele menționate, evidențînd în detaliu reușitele. Numeroasele premii și mențiuni care au copleșit cîteva reprezentații sînt confirmate prin adeziunea publicului, prin judecățile emise în dezbateri.

„Contemporan '84” a reafirmat inepuzabilele resurse creatoare ale scenelor noastre, capacitatea admirabilă a teatrului românesc — ca entitate — de a genera neconținut valoare, de a-si reinnoi forțele, dintr-o exoresie artistică nouă problemelor zilei, într-o legătură organică specifică, ce preia cîstigurile tradiției, înmulțindu-le surornizător. Alături de nume consacrate în teatru tînăr (Silviu Purcărete, Mircea Marin, Florin Fătulescu), la Brașov s-a imous arum impetuos Magdalena Klein. Spectacolul ce-l poartă semnătura *Dună pauză încene războiul de Oldrich Danek*, în scenografia unui debutant, Dan Horia Chinda, se înscrie ca o reușită artistică extrem de originală : un spectacol de tip confesiv despre Actor și Timo, despre Artă și circumstanță, temă oarecum obsesivă în eseistica și cinematografia ultimului deceniu, tratată pe scena timișoreană într-un limbaj metaforic nutrit de o atitudine polemică remarcabilă. Montarea, încununată cu multe premii, îl are ca protagonist pe Sinka Károly, care realizează o creație majoră în rolul actorului Benda — triumfător în eroi shakespeareeni, cuceritor în măștile gosoliene și ratat în propria-l viață ; vînzîndu-și Teatrului demnitatea, el își pierde conștiința uriaș și jalnic personaj, ce poartă povara artei sale ! Alte nume ce se rețin : Viorica Petrovicl (alături de Octavian Dibrov, la *Trestia gînditoare*), Flaviu Barbacaru (*Rugăciune pentru un disc-jockey*), Olimpia Bogdan-Ulmu (*Soldatul și Filozoful*), cu toții, autorii unor scenografii expresive, care au potențat ideile și sugestiile textelor, creînd stări emoționale adecvate. Numeroase au fost creațiile actoricești : în roluri centrale sau episodice, în personaje de prim-plan sau în apariții fugare, talentul, forța creatoare a celor distinși cu premii și mențiuni au innobilat matineele și serile Festivalului. Nicolae Pomoje, Sinka Károly, Dionisie Vitcu, Virginia Itta Marcu, Maya Indrieș, Jean Lorin, Dan Dobre, Doina Deleanu, de pe listele laureațiilor, dar și alții — Costache Babil, Peter Schuch,

Ioan Georgescu, George Ferra, Mircea Andreescu, Luminița Blănaru, Mariana Cercel, Florin Mircea, Liviu Manoliu, Emil Coșeru, Teofil Vâlcu, Tatiana Iekel, Nina Zănescu — au confirmat prin jocul lor prea cunoscuta axiomă despre actor ca centru al galaxiei teatrale.

Organizat sub emblema Festivalului național „Cîntarea României”, de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brașov, A.T.M. și Teatrul Dramatic, „Contemporan '84” s-a înscris ca o reușită a mișcării noastre teatrale. Confruntarea de la Brașov s-a instituționalizat ca un eficient instrument de lucru, ce ne îngăduie să înregistrăm periodic parametrii repertoriului contemporan, scoțind în evidență ciștigurile și pierderile survenite.

Asistînd la lucrări, tovarășa Tama-

ra Dobrin, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a prezentat o amplă expunere, în care au fost trecute în revistă problemele actualei etape de lucru; înregistrînd consolidarea repertoriului, dar și neajunsurile, neîmplinirile existente, vorbitoarea a trasat liniile de perspectivă și a enunțat sarcinile ce stau în fața mișcării teatrale în acest an bogat în evenimente istorice, subliniind răspunderile ce revin scenelor noastre în opera de edificare a conștiinței socialiste.

Recenta ediție a Festivalului de la Brașov a reafirmat utilitatea și eficiența acestor periodice manifestări de cultură teatrală, coordonată de acțiune specifică teatrului românesc, ce-i sporește forța de impact cu publicul.

Rep.

Premiile

● **PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL (ex aequo):** Trestia gînditoare de Theodor Mănescu, Teatrul Mic din București; După pauză începe războiul de Oldrich Danck, Teatrul Maghiar de Stat din Timișoara.

● **PREMIUL SPECIAL AL JURIIULUI:** spectacolul cu plesa Politică de Theodor Mănescu, Teatrul Dramatic din Brașov.

● **PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ OPTIUNE REPERTORIALĂ ÎN DOMENIUL DRAMATURGIEI ROMĂNEȘTI CONTEMPORANE:** Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, pentru plesa Rugăciune pentru un disc-jockey de D. R. Popescu.

● **PREMIUL PENTRU REGIE:** Magdalena Klein, realizatoarea spectacolului După pauză începe războiul.

● **PREMIUL PENTRU SCENOGRAFIE (ex-aequo):** Viorica Petrovici și Octavian Dibrov, realizatorii decorurilor și costumelor la Trestia gînditoare; Flaviu Barbaearu, realizatorul decorurilor și costumelor la Rugăciune pentru un disc-jockey.

● **PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL MASCULIN (ex-aequo):** Sinka Károly, pentru rolul Vladimir Benda din spectacolul După pauză începe războiul; Dionisie Vlțeu, pentru rolul Nae, din spectacolul Rugăciune pentru un disc-jockey.

● **PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL FEMININ:** Virginia Itta Marcu, pentru rolul Bătrîna din spectacolul brașovean Politică.

● **PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL EPISODIC:** Maya Indrieș, pentru rolul Sora din spectacolul brașovean Politică.

● **PREMIUL PENTRU DEBUT:** Dan Horia Chinda, pentru scenografia spectacolului După pauză începe războiul.

● **DIPLOMA REVISTEI „TEATRUL”:** Bogdan Ulmu, pentru regia spectacolului Soldatul și filozoful de Dumitru Solomon, Teatrul German de Stat din Timișoara.

● **DIPLOMA REVISTEI „ASTRA”:** Nicolae Pomoje, pentru rolul Bărbatul din spectacolul Trestia gînditoare.

● **DIPLOMA REVISTEI „TRIBUNA”:** Dan Dobre, pentru rolul Bărbatul din spectacolul brașovean Politică.

● **MENȚIUNEA SPECIALĂ A JURIIULUI ȘI DIPLOMA STUDIOULUI DE RADIO ȘI TELEVIZIUNE IAȘI:** Jean Lorin, pentru rolul Bătrînul din spectacolul Trestia gînditoare.

● **MENTIUNE:** Olimpia Damian-Ulmu, pentru scenografia spectacolului Soldatul și Filozoful.

● **MENTIUNE:** Doina Deleanu, pentru rolul Valeria din spectacolul Rugăciune pentru un disc-jockey.